

ห้องสมุดงานวิจัย สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

250325

ต้นทุนการบริโภคปัจจัยโดยวิธีต้นทุนฐานกิจกรรม ของมหาวิทยาลัยอุบลราชธานี
THE COSTS OF GRADUATION FROM UBON RATCHATHANI UNIVERSITY :
AN ANALYSIS USING THE ACTIVITY-BASED COSTING METHOD

นางสาวพีชกานต์ ไชยรักษ์

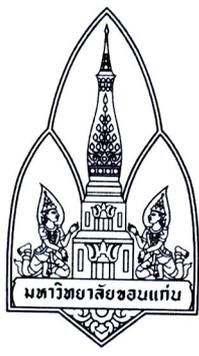
วิทยานิพนธ์ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต

มหาวิทยาลัยขอนแก่น

พ.ศ. 2553

๒๐๐๕๕๑๔๑

ห้องสมุดงานวิจัย สำนักงานคณะกรรมการการวิจัยแห่งชาติ

ต้นทุนการผลิตบัณฑิตโดยวิธีต้นทุนฐานกิจกรรม ของมหาวิทยาลัยอุบลราชธานี
THE COSTS OF GRADUATION FROM UBON RATCHATHANI UNIVERSITY :
AN ANALYSIS USING THE ACTIVITY-BASED COSTING METHOD

นางสาวทักษกานต์ โลมรัตน์

ปีงบประมาณ ๒๕๕๓

วิทยานิพนธ์ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี
พ.ศ. ๒๕๕๓

ต้นทุนการผลิตบัณฑิตโดยวิธีต้นทุนฐานกิจกรรม ของมหาวิทยาลัยอุบลราชธานี

นางสาวทักษกานต์ โลมรัตน์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น

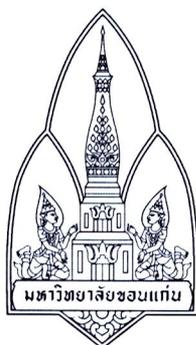
พ.ศ. 2553

**THE COSTS OF GRADUATION FROM UBON RATCHATHANI UNIVERSITY :
AN ANALYSIS USING THE ACTIVITY-BASED COSTING METHOD**

MISS THATCHAKARN LOMARAT

**A THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT OF THE REQUIREMENTS
FOR THE DEGREE OF MASTER OF BUSINESS ADMINISTRATION
GRADUATE SCHOOL KHON KAEN UNIVERSITY**

2010

ใบรับรองวิทยานิพนธ์
มหาวิทยาลัยขอนแก่น
หลักสูตร
บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต

ชื่อวิทยานิพนธ์: ต้นทุนการผลิตบัณฑิตโดยวิธีต้นทุนฐานกิจกรรม ของมหาวิทยาลัยอุบลราชธานี

ชื่อผู้ทำวิทยานิพนธ์: นางสาวทักษกานต์ โลมรัตน์

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์: รองศาสตราจารย์ ดร.วินิต ชินสุวรรณ ประธานกรรมการ
รองศาสตราจารย์ ดร.ทิพย์วรรณ งามศักดิ์ กรรมการ
ดร.ศิริรักษ์ ขาวไชยมหา กรรมการ

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์:

.....อาจารย์ที่ปรึกษา
(ดร.ศิริรักษ์ ขาวไชยมหา)

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร.ลำปาง แม่นมตย์)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร.วินิต ชินสุวรรณ)
คณบดีวิทยาลัยบัณฑิตศึกษาการจัดการ

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยขอนแก่น

ทักษกานต์ โลมรัตน์. 2553. **ต้นทุนการผลิตบัณฑิตโดยใช้วิธีต้นทุนฐานกิจกรรมในมหาวิทยาลัย**

อุบลราชธานี. วิทยานิพนธ์ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์: ดร.ศิริรักษ์ ขาวไข่มมหา

บทคัดย่อ

250325

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวิเคราะห์ต้นทุนการผลิตบัณฑิต ของมหาวิทยาลัยอุบลราชธานี เพื่อหารูปแบบต้นทุนการผลิตบัณฑิตตามวิธีต้นทุนฐานกิจกรรม และหาแนวทางในวางระบบการคิดต้นทุนฐานกิจกรรม โดยเก็บรวบรวมข้อมูลในปีงบประมาณ 2551 จากเอกสารการเบิกจ่ายเงินงบประมาณ การสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้องและผู้บริหาร การวิเคราะห์โครงสร้างองค์กร ระบบการปฏิบัติงานของคณะและของมหาวิทยาลัย ผู้วิจัยใช้ทฤษฎีระบบต้นทุนกิจกรรมเป็นเครื่องมือในการดำเนินการวิจัย การดำเนินงานวิจัยโดยการนำผลการวิเคราะห์ค่าใช้จ่ายต่อหน่วยแบบเดิมมาเปรียบเทียบกับผลวิเคราะห์การคำนวณต้นทุนการผลิตบัณฑิตของ สกอ. จากนั้นทำการคำนวณค่าใช้จ่ายโดยการประยุกต์ใช้วิธีการคำนวณค่าใช้จ่ายแบบเดิมและวิธีคำนวณต้นทุนฐานกิจกรรมเข้าด้วยกัน เพื่อหารูปแบบและแนวทางในการวางระบบต้นทุนฐานกิจกรรมในการผลิตบัณฑิต ของมหาวิทยาลัยอุบลราชธานี

ผลการศึกษาพบว่า ต้นทุนกิจกรรมต่อหน่วยผลิตบัณฑิต ของกิจกรรมการบริการจัดการคณะ มีต้นทุนกิจกรรมสูงที่สุด โดยเฉลี่ยมีต้นทุนร้อยละ 59.09 รองลงมาคือ ต้นทุนกิจกรรมการเรียนการสอน ร้อยละ 33.41 และต้นทุนกิจกรรมนักศึกษา ร้อยละ 7.51 ของต้นทุนรวมทั้งหมด รูปแบบการคำนวณต้นทุนฐานกิจกรรมต่อหน่วยผลิต มี 7 ขั้นตอน ดังนี้ กำหนดวัตถุประสงค์และสิ่งที่ต้องการคิดต้นทุน การกำหนดกิจกรรมหรือระบุกิจกรรม การวิเคราะห์และระบุทรัพยากรประเภทต่าง ๆ การกำหนดตัวหลักคั่นทรัพยากร การวิเคราะห์และระบุต้นทุนทรัพยากรเข้าสู่กิจกรรม การกำหนดและวิเคราะห์ตัวหลักคั่นกิจกรรม การคำนวณต้นทุนแต่ละกิจกรรมเข้ากับสิ่งที่ต้องการคิดต้นทุน แนวทางการในวางระบบการคิดต้นทุนฐานกิจกรรมในการผลิตบัณฑิตดังกล่าว ควร พิจารณารายละเอียดดังนี้ กำหนดศูนย์ต้นทุนและกิจกรรมหลัก เพื่อจำแนกค่าใช้จ่ายและให้ทราบว่าค่าใช้จ่ายส่วนใหญ่มาจากแหล่งใด กำหนดกิจกรรมก่อนเริ่มปีงบประมาณ ระบุทรัพยากรที่จำเป็นต่อการดำเนินกิจกรรม เพื่อสามารถควบคุมค่าใช้จ่ายในการทำกิจกรรมได้ การบันทึกและจัดเก็บข้อมูลอย่างเป็นระบบ เพื่อสามารถสืบค้นได้ง่าย การรายงานผลต้นทุนฐานกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการวางแผนต่อไป

Thatchakarn Lomarat. 2010. **The Costs of Graduation from Ubon Ratchathani University: An Analysis Using the Activity-based Costing Method.** Master of Business Administration Thesis, Graduate School, Khon Kaen University.

Thesis Advisor: Dr. Siriraks Khawchaimaha

ABSTRACT

250325

This study aimed to investigate the costs of graduation from Ubon Ratchathani University, to establish a model for these costs by the use of the Activity-based Costing method, and to formulate guidelines for the cost. Data were collected in the 2008 financial year from interviews of appropriate staff and from the analysis of organizational structures, administration, faculties' working systems, Finance 3D program, financial documents, and other relevant materials. The methods, the application of the Activity-based Costing method and the traditional costing method were used for data analysis. They were compared to find whether what method is better. Then, they were adopt to find the best approach for Ubon Ratchathani University's graduation.

Results showed that the total costs were made up of costs of administration (59.09%), pedagogy (33.41%), and student activities (7.51%). The model of the Activity-based Costing method included seven steps, specifying objectives and the cost object, specifying or identifying the activity, analyzing and identifying resource elements, specifying resource driver, analyzing and specifying cost mapping, specifying and analyzing activity driver, and calculating the object cost. The study suggested that the costs and activity center should be specified to show the source of the main costs, activity should be specified at an early stage of the budget year, resource and activity drivers should be identified to control the costs of an activity, data should be well-organized, and Activity-based Costing should be performed continuously to provide financial information to the administrators.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เสร็จสมบูรณ์ได้ด้วยความช่วยเหลือและความกรุณาอย่างยิ่งจาก อาจารย์ ดร.ศิริรักษ์ ขาวไชยมหา อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ซึ่งให้คำปรึกษาและข้อเสนอแนะที่ดีและเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการศึกษาวิจัย

ขอขอบพระคุณคณาจารย์ วิทยาลัยบัณฑิตศึกษาการจัดการ มหาวิทยาลัยขอนแก่นทุกท่านที่กรุณาประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้และประสบการณ์อันมีค่าแก่ลูกศิษย์

ขอขอบคุณเจ้าหน้าที่ฝ่ายวางแผนสำนักงานอธิการบดี และเจ้าหน้าที่ฝ่ายวางแผนของคณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี ที่ให้ข้อมูล คำปรึกษา เสนอแนะวิธีการในการดำเนินการวิเคราะห์วิจัย ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้จนสำเร็จ

ขอขอบคุณ พี่ๆ น้องๆ งานพัฒนาหลักสูตรและส่งเสริมการเรียนการสอนทุกท่าน ที่เข้าใจและช่วยแบ่งเบาภาระงานประจำที่ผู้ศึกษาวิจัยรับผิดชอบอยู่ ทำให้การศึกษาลุล่วงด้วยดี

ขอขอบคุณเพื่อนๆ Executive MBA รุ่น 13 ทุกท่าน ที่ช่วยเหลือและเป็นกำลังใจในการศึกษา และดูแลซึ่งกันและกันด้วยดีตลอดมา

สุดท้ายนี้ ผลอันเป็นประโยชน์ ความดีงามทั้งหลายทั้งปวงที่เกิดจากการศึกษาวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ขอมอบแด่คุณพ่อและคุณแม่ที่เคารพยิ่ง และหากมีข้อบกพร่องประการใดๆ ผู้วิจัยขอน้อมรับไว้ด้วยความขอบคุณยิ่ง

ทักษกานต์ โลมรัตน์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ข
กิตติกรรมประกาศ	ค
สารบัญตาราง	ฅ
สารบัญภาพ	ช
บทที่ 1 บทนำ	1
1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
3. ขอบเขตของการวิจัย	4
4. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	4
5. นิยามศัพท์เฉพาะ	4
6. ข้อตกลงเบื้องต้น	6
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	7
1. ข้อมูลมหาวิทยาลัยอุบลราชธานี	7
2. แนวคิดเกี่ยวกับการวิเคราะห์ต้นทุนฐานกิจกรรม	12
3. แนวคิดเกี่ยวกับระบบบัญชีกองทุน โดยเกณฑ์พึงรับพึงจ่ายลักษณะ 3 มิติ	32
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	33
5. กรอบแนวคิดในการศึกษา	35
บทที่ 3 วิธีดำเนินงานวิจัย	38
1. วิธีการดำเนินการวิเคราะห์ต้นทุนการผลิตบัณฑิต โดยใช้วิธีต้นทุนฐานกิจกรรม	38
2. วิธีการออกแบบระบบต้นทุนการผลิตบัณฑิตตามวิธีต้นทุนฐานกิจกรรม	45
3. วิธีการหาแนวทางในวางระบบการคิดต้นทุนฐานกิจกรรม	47
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	48
1. ผลวิเคราะห์ต้นทุนการผลิตบัณฑิต โดยใช้วิธีต้นทุนฐานกิจกรรม	49
2. ผลการออกแบบระบบต้นทุนฐานกิจกรรม มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี	58
3. ผลการหาแนวทางวางระบบการคิดต้นทุนฐานกิจกรรมในการผลิตบัณฑิต	69

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	72
1. สรุปผลการวิจัย	71
2. อภิปรายผล	75
3. บทสรุปผู้บริหาร	77
4. ข้อเสนอแนะในงานวิจัย	78
5. ข้อเสนอแนะในงานวิจัยครั้งต่อไป	79
เอกสารอ้างอิง	80
ภาคผนวก	82
ภาคผนวก ก ต้นทุนทรัพยากร	83
ภาคผนวก ข ตัวหลักต้นทุนทรัพยากร	101
ภาคผนวก ค ต้นทุนกิจกรรมของหน่วยผลิตบัณฑิต	126
ภาคผนวก ง การวิเคราะห์ต้นทุนแบบประยุกต์ใช้ ABC	136
ภาคผนวก จ ผลการวิเคราะห์แบบ ABC	148
ประวัติผู้เขียน	163

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 2.1 ตัวอย่างกิจกรรมและตัวผลักดันกิจกรรมของสถาบันการศึกษา (ระดับคณะ)	18
ตารางที่ 4.1 แบบฟอร์มการระบุ ผลผลิต กิจกรรม (ลงถึงงาน) และความเชื่อมโยง	60
ตารางที่ 4.2 ระบบบัญชีแยกประเภทตามลักษณะของค่าใช้จ่าย	61
ตารางที่ 4.3 ตัวอย่างรายงานต้นทุนตามศูนย์ต้นทุนแยกตามประเภทค่าใช้จ่าย	64
ตารางที่ 4.4 ตัวอย่าง เกณฑ์การปันส่วนต้นทุนทางอ้อม (ศูนย์ต้นทุนสนับสนุน)	65
ตารางที่ 4.5 ตัวอย่างผลการวิเคราะห์สัดส่วนเวลาที่ใช้ในแต่ละกิจกรรมของศูนย์ต้นทุน	67

สารบัญภาพ

	หน้า	
ภาพที่ 1	โครงสร้างการบริหารงานภายในมหาวิทยาลัยอุบลราชธานี	12
ภาพที่ 2	การคำนวณต้นทุนฐานกิจกรรม 2 ชั้น (Two – Stage Cost Allocation)	21
ภาพที่ 3	ข้อแตกต่างของวิธีการปันส่วนต้นทุนแบบเดิมและแบบ ABC	26
ภาพที่ 4	การระบุค่าใช้จ่ายดำเนินงานเป็นกิจกรรมต่างๆ ในการผลิตบัณฑิต	31
ภาพที่ 5	กรอบแนวคิดในการวิจัย	36
ภาพที่ 6	การคำนวณต้นทุนกิจกรรมของหน่วยงานส่วนกลาง	43
ภาพที่ 7	การคำนวณต้นทุนกิจกรรมของสำนักงานเลขานุการคณะ	44
ภาพที่ 8	การคำนวณต้นทุนกิจกรรมของหน่วยงานระดับภาควิชา/สาขาวิชา	44
ภาพที่ 9	การเชื่อมโยงค่าใช้จ่ายต่อคณะแบบเดิม	49
ภาพที่ 10	การเชื่อมโยงค่าใช้จ่ายต่อหน่วยของ สกอ.	52
ภาพที่ 11	ระบบการคำนวณต้นทุนการผลิตบัณฑิตต่อคณะ ABC Conceptual framework	54
ภาพที่ 12	การเชื่อมโยงการคำนวณ โดยการประยุกต์การคำนวณต้นทุนฐานกิจกรรม	55
ภาพที่ 13	รูปแบบการคำนวณต้นทุนฐานกิจกรรม	74